

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvodní list

Název školy	Obchodní akademie, České Budějovice, Husova 1
Číslo šablony/ číslo sady	32/19
Poř. číslo v sadě	04
Jméno autora	Lenka Kubátová
Období vytvoření materiálu	Duben 2012
Název souboru	VY_32_INOVACE_19_UCE_04
Zařazení materiálu podle ŠVP	Účetnictví – 2. ročník 1. Základní pojmy
Téma	Rozlišení pojmů příjem, výdaj, výnos a náklad
Druh výukového materiálu	Souvislý text (MS Word 2010)
Anotace	<p>Výklad učiva vychází ze znalostí z předmětu Ekonomika pro 1. roč. Cílem textu je objasnit odlišnosti pojmů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příjem a výdaj peněžních prostředků, - výnos a náklad, - zisk a ztráta. <p>Žáci by měli v diskusi vymezit jednotlivé pojmy a uvést k nim příklady. Výukový materiál je vhodné využít ke shrnutí definovaného pojmu a uvedených příkladů zobrazením materiálu pomocí dataprojektoru a následně může být využit k samostudiu.</p> <p>Podle použité vyučovací metody lze žákům předložit text před výkladem nebo až po výkladu učiva.</p> <p>Přínosem výukového materiálu je úspora času, které dosáhneme tím, že si žáci nemusí výklad zaznamenávat.</p> <p>Pomůcky: kopie souvislého textu</p>
Použitý zdroj	<p>NOVOTNÝ, Zdeněk. <i>Základy podnikové ekonomiky</i>. 7. vyd. Břeclav: Obchodní akademie Břeclav, 2009.</p> <p>ŠTOHL, Pavel. <i>Učebnice účetnictví 2012: pro střední školy a veřejnost</i>. 13. upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2012, ISBN 978-80-87237-47-2.</p>

1.3 Rozlišení pojmů příjem, výdaj, výnos a náklad

V podniku se pomocí různých činností přeměňují vstupy na výstupy. Přeměnu vstupů na výstupy můžeme sledovat z hlediska hmotného a ekonomického. Z hlediska hmotného dochází k přeměně vstupů – materiál, stroje, budovy, práce zaměstnanců na výstupy – výrobky, služby. Z hlediska ekonomického vstupy představují peněžní výdaje, náklady, počáteční majetek a mezi výstupy patří peněžní příjmy, výnosy, přírůstek nebo úbytek majetku.

Příjmy

- přijaté peněžní prostředky do pokladny, na bankovní účet (nemusí u nich být přímá vazba na výkony)
- např. příjem za prodej výrobků, příjem za poskytnutou službu, příjem náhrady škody od zaměstnance

Výdaje

- vydané peněžní prostředky z pokladny, z bankovního účtu (bez vazby na konkrétní výkony)
- např. nákup materiálu za hotové, výplata mzdy, nákup dálniční známky, úhrada zálohy na elektřinu

Výnosy

- peněžním vyjádřením hodnoty výkonů (výkony vyjádřené v Kč)
- dosahují se prodejem výkonů – tvoří je tržby a ostatní výnosy (např. připsané úroky)
  - tržby z prodeje výkonů – nejdůležitější složkou výnosů, vznikají prodejem výrobků a služeb
  - ostatní výnosy – např. přijaté úroky, náhrada od pojišťovny, od zaměstnance
  - např. příjem za prodej výrobků – v okamžiku prodeje určujeme hodnotu výkonu a přijímáme peníze → ve stejný okamžik máme příjem i výnos
  - např. banka připsala na náš bankovní účet úrok – zvýšil se zůstatek na bankovním účtu o připsaný úrok → máme příjem a zároveň byla oceněna služba, kterou jsme poskytli bance (půjčili jsme peníze) → vznikl nám výnos
- prodej výkonů a příjem peněžních prostředků nemusí probíhat ve stejný den → výnos bude dosažen v jiný okamžik než příjem
  - např. vystavená faktura odběrateli – v den vystavení faktury jsme peněžně vyjádřili hodnotu výkonu → máme výnos, ale nemáme příjem (vznikla nám pohledávka)

Náklady

- peněžním vyjádřením spotřeby majetku a práce (práce zaměstnanců a cizích služeb)
- např. spotřeba materiálu, odpisy, spotřeba energie, opravy a udržování, cestovné, mzdové náklady, nakupované služby, placené úroky, pojistné proti škodám, škody
- ke spotřebě a výdaji nemusí dojít ve stejném okamžiku → náklad vznikne v jiný okamžik než výdaj
  - např. nakoupený materiál za hotové byl převzat na sklad → výdaj nastal v den úhrady, ale spotřeba nastane později → pouze ubyly peněžní prostředky (výdaj)

Shrnutí pojmů

Smyslem podnikatelské činnosti je dosáhnout zisku, ale výsledkem hospodaření může být i ztráta.

Výsledek hospodaření

- formy výsledku hospodaření – zisk nebo ztráta
- **zisk** → výnosy převyšují náklady
- **ztráta** → výnosy jsou nižší než náklady

Zisk můžeme zvyšovat snížením nákladů nebo zvýšením výnosů.

Jak snížit náklady

- snižování materiálových nákladů → použití levnějších materiálů bez újmy na kvalitě, snižování zmetkovitosti, úspory pohonných hmot, snižování energetické náročnosti
- snižování mzdových nákladů → nahrazování ruční práce stroji, lepší organizace práce (odstranění prostojů), odstranění zbytečné administrativy
- snižování ostatních nákladů → odstraňování zbytečných pracovních cest, vyhnutí se penalizaci a pokutám

Jak zvýšit výnosy

- zvyšování výkonů → prodej většího množství výrobků, většího objemu služeb
- zvyšování cen výkonů → vliv konkurence vede k prodeji za ceny úměrné užitečnosti výrobků a služeb
- zvyšování ostatních výnosů → např. finanční výnosy – přijaté úroky, výnosy z prodeje cenných papírů